

DEN NORSKE KIRKE

Frogn kirkelige fellesråd

Postboks 1, 1441 Drøbak

HØRINGSUTTALELSE

NOU 2013:1 - DET LIVSSYNSÅPNE SAMFUNN

Frogn kirkelige fellesråd har hatt en gjennomgang av NOU 2013:1, med særlig fokus på de tema i utredningen som vedrører områder kirkelige fellesråd i dag har ansvar for. På bakgrunn av denne gjennomgangen ønsker Frogn kirkelige fellesråd å avgi følgende uttalelse:

Grunnleggende prinsipper - Om begrepet Livssynsåpent vs. Livssynsnøytralt – kapittel 1.2.

Fellesrådet finner denne endringen i bruk av begreper som viktig og riktig. På mange områder gir innstillingen uttrykk for en helt annen type holdninger til religion, religionsutøvelse og religionens og trossamfunnenes plass og rolle i det norske samfunnet enn begrepet «livssynsnøytralt» indikerer. Fellesrådet mener at det er viktig at denne endringen også reflekteres i det videre sentrale arbeidet med å synliggjøre og akseptere trossamfunnenes betydning for samfunnets videre utvikling, ikke minst deres betydning for å utvikle innbyggernes identitet i vårt samfunn. For Frogn kirkelige fellesråd, som et organ i Den norske kirke, er selvsagt identitet knyttet til den langvarige sentrale rolle Den norske kirke har hatt i det norske samfunn viktig. Vi tror at de verdier som kirken står for fortsatt er viktige i det norske samfunn. Samtidig erkjenner vi at andre livssyn og trossamfunn av forskjellige grunner har fått en ny og styrket stilling i vårt samfunn. Når vi støtter endringen til å snakke om et livssynsåpent samfunn, betyr det at vi også støtter det prinsipp at livssyn og trossamfunn skal ha like muligheter.

Det er med undring vi registrerer hvilke konklusjoner og konsekvenser utvalgets flertall trekker etter at de har vektlagt å bruke begrepet «livssynsåpen», bl.a. i forbindelse med gravferd og vielse. I stedet for å ønske å tilrettelegge for en videreføring av at trossamfunn kan utføre slike oppgaver, ønsker innstillingen å lukke slike oppgaver for trossamfunnene. Dette til tross for at det er veldig lang tradisjon for slik utøvelse, at en betydelig majoritet av trossamfunnene i dag har slike oppgaver og at det er få klager og problemer med trossamfunnenes utførelse av disse oppgavene så langt vi vet. Det er innenfor andre områder i samfunnet for lengst akseptert at selv om staten har hovedansvaret for at oppgaver blir utført, og legger rammebetingelsene, så er det hverken prinsipielt eller praktisk noe i veien for at oppgavene kan utføres av andre. Et statlig / offentlig ansvar betyr altså ikke at staten selv må utføre oppgaven. Dette har lenge vært akseptert innenfor så vel helse- og sosialomsorgen, bistand etc. Det er langvarig tradisjon for dette innenfor sykehussektoren, barnevern, rusomsorg, eldreomsorg etc. hvor organisasjoner tilknyttet både trossamfunn, politiske partier, andre interessegrupper og også kommersielle aktører utfører oppgaver på det offentliges vegne. Vi har vanskelig for å forstå hvorfor det prinsipielt skal stille seg annerledes når det gjelder oppgaver som gravferd og vielse, spesielt når det finnes valgmuligheter som gjør at mennesker med ulike livssyn kan velge seremonier og rammer som passer dem.

Om livssynsåpne seremonirom – kapittel 14

Som gravferdsmyndighet i en kommune som ikke har tilfredsstillende tilbud om livssynsåpent seremonirom støtter vi forslaget om at det stilles krav til kommunene om å gjøre dette tilgjengelig. Se kommentarene til dette under uttalelsene rundt gravferd, kapittel 18, nedenfor.

DEN NORSKE KIRKE

Frogn kirkelige fellesråd

Postboks 1, 1441 Drøbak

Om vielse – kapitel 17

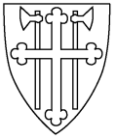
I utgangspunktet har vi samme prinsipielle og praktiske syn på ansvars- og oppgavefordeling når det gjelder vielse som for gravferd. Ved å gjennomføre den foreslåtte endringen mener vi bestemt at det offentliges kostnader til vielse vil øke. Med den vigselfrett som eksisterer og praktiseres i dag blir et overveldende flertall av befolkningen viet knyttet til kirker eller andre trossamfunns seremonier. Dersom det offentlige skal få eneansvar for vielser, vil dette medføre et betydelig merarbeid for ansvarlige offentlige myndigheter. For de som ønsker at en vielse / bryllup også skal knyttes til deres seremoni i deres trossamfunn, vil dette både praktisk og økonomisk bli en merbelastning.

Vi erkjenner at knyttet til vielse er det fler teologiske / ideologiske problemer enn til gravferd. Dette gjelder selvsagt først og fremst inngåelse av ekteskap mellom mennesker av samme kjønn. Selv om det er en viss bevegelse i synspunktene i Den norske kirke, og enkelte prester vil vært villige til å vie personer av samme kjønn, erkjenner vi at det fortsatt er et godt stykke fram til at Den norske kirke (og en rekke andre trossamfunn for den sakens skyld) er klar til å gi alle som ønsker det en vielse innenfor en kirkelig ramme. Så lenge også disse gruppene kan få dekket sine ønsker og behov for å bli viet innenfor de rammer som lovverket gir, så mener vi dette ikke kan være til hinder for at trossamfunnene beholder sin rett til å foreta vigsel av de som ønsker det innenfor de seremonirammer disse tilbyr.

Vi vil også peke på at det er en utvikling i retning av å åpne opp for alternative steder for vigsel, foretatt av bemyndigete personer innenfor trossamfunnene, også Den norske kirke. Dette gir alternativer for mennesker utenfor det tradisjonelle kirkerommet.

Om gravferd – kapitel 18

Det er i dag, med få unntak, kirkelig fellesråd som er gravferdsmyndighet i kommunene. I noen kommuner utfører kommunale etater enkelte praktiske oppgaver, og i et lite fåtall kommuner er det kommunen som etter avtale med kirkelig fellesråd er gravferdsmyndighet. Gravferdsloven ble revidert i 2011, og i 2012 også forskriftene knyttet til loven. Det ble der vedtatt å opprettholde ordningen med at kirkelig fellesråd er gravferdsmyndighet. Gjennom bl.a. de nye reglene om årlige dialogmøter med andre trossamfunn er fellesrådets ansvar for å ivareta alle innbyggernes behov når det gjelder gravlegging tydeliggjort. Vi har som fellesråd sammen med de andre fellesrådene i Follo gjennomført slike dialogmøter. I disse er det ikke framkommet kritikk over hvorledes fellesrådene utøver sin myndighet i forbindelse med gravferd. Det er i alle fellesrådsområdene i Follo tilrettelagt for bl.a. muslimsk gravferd, og det er etablert god kontakt og samarbeid med byråer som ivaretar muslimsk gravlegging. Det største problemet knyttet til gravlegging for andre trossamfunn er mangelen på livssynsøytrale seremonirom. I dag velger i vårt område ca 80 % gravferd i kirker, med en kristen seremoni. For øvrig får alle kommunens innbyggere sine gravferdsbehov dekket gjennom alternativt kistebegravelse, urnegrav, eller plass på anonym eller navnet minnelund. Kirkelig fellesråd har et velfungerende system for etablering og sletting av graver, drift av gravplasser / kirkegårder, stell, bevaring av historiske graver og for øvrig det som gravferdsvirksomheten fører med seg. Bortsett fra det utvalget mener er prinsipielle grunner, har vi vanskelig for å se hvilke sterke grunner som skulle tale for å endre dette veletablerte systemet. Vi har ikke registrert at det ikke forekommer

DEN NORSKE KIRKE

Frogn kirkelige fellesråd

Postboks 1, 1441 Drøbak

noen ideologiske / teologiske problemer knyttet til at kirken utfører den praktiske tilretteleggingen av gravferdene i forhold til at ikke alle skulle få sine basisbehov for gravferd dekket. Heller ikke kan vi se at det vil være noen økonomiske besparelser knyttet til å gjøre endringer.

Vi ønsker å påpeke ett forhold som vil gjelde for små fellesrådsområder med liten befolkning: gravferdsforvaltningen er i noen av disse en vesentlig del av virksomheten. Dersom gravferdsansvaret tas bort og overføres til kommunen, kan grunnlaget for stillinger falle bort, og skape betydelige problemer for bemanning til å utføre andre av kirkens oppgaver. Det gjelder både kombinasjonen gravplassarbeider / kirketjener og administrativ stilling.

Frogn kirkelige fellesråd ønsker å opprettholde den ansvars- og oppgavefordeling som i dag er etablert mellom stat, kommune og kirkelig fellesråd når det gjelder gravferd.

Om barns rettigheter – skoletilbud for barn – kapittel 19

For å sikre et livssynsåpent samfunn vil vi understreke viktigheten av at **barn og unge faktisk sikres skikkelig undervisning i og kunnskap om religionene**, deres innhold og grunnleggende verdier, høytider, tradisjoner og seremonier etc. Det synes ganske åpenbart at uten denne viten vil samfunnet lett preges av fordommer og feilinformasjon. Undervisning i religion bør fortsatt være obligatorisk i den norske skole. Likevel støtter vi den tankegang at trossamfunnene selv må bære hovedansvaret for opplæring i eget livssyn. Her mener vi staten fortsatt må ha et finansielt ansvar, slik at dette er gjennomførbart. For Den norske kirke er gjennomføringen av **Trosopplæringsreformen særdeles viktig**. Skal prinsippet om likebehandling gjennomføres må andre trossamfunn gis samme mulighet, og samme rammebetingelser for gjennomføring av opplæringen.

Vi mener også at det er viktig at i tillegg til ren undervisning at barn og unge i Norge faktisk får overvære utøvelse av en religion. I vår sammenheng er det muligheten for sammen med medelever å delta på skolegudstjenester, spesielt tilrettelagt i samarbeid med skolene. Åpenbart er en gudstjeneste utøvelse av religion. Men vi mener det er viktig for barn at de ikke blir fremmedgjort for normal religionsutøvelse, så lenge de kan delta om de og foresatte ønsker det, og de kan ha en tilskuerrolle til utøvelsen, om de ikke selv ønsker å delta. Vi mener derfor at ordningen med skolegudstjenester opprettholdes.

Om vilkår for støtte – kapittel 23

Vi er meget betenkt på å etablere støtteordninger hvor det gis anledning til å nekte økonomisk støtte dersom en ellers støtte berettiget ikke har de «korrekte» meningene og praksis, slik utvalget foreslår. På en rekke områder vil det være meget vanskelig å få presise kriterier for slike nektelse. Dessuten mener vi at i et livssynsåpent samfunn må det være rom for forskjelligheter i holdninger, praksis, teologiske oppfatninger etc. Vi tror det vil være meget uheldig om bevilgende myndigheter gis fullmakt til å nekte økonomisk støtte i slike saker, selv om trossamfunnet / organisasjonen / foreningen for øvrig kvalifiserer til støtte. Forhold som direkte berøres av strafferettsbestemmelser må det selvsagt tas hensyn til, men det er neppe de bevilgende myndigheter som bør håndtere slike tilfeller.

Hvilke tiltak bør prioriteres i oppfølgingen av innstillingen

DEN NORSKE KIRKE

Frogn kirkelige fellestråd

Postboks 1, 1441 Drøbak

I og med at vi i stor grad foreslår å opprettholde ordninger slik de er i dag er det bare på ett område vi mener en sak bør prioriteres:

- ◆ At kommunene pålegges å etablere seremonirom som kan benyttes i forbindelse med gravferd og eventuelt andre handlinger der det ikke er ønske om å bruke en kirke eller andre rom som ikke oppleves som nøytrale.

Behandlet av Frogn kirkelige fellestråd i møte 27. august 2013

Drøbak 29. august 2013

Leif Thv. Tomter
Fellestrådets leder